

ATODIAD A – Monitro Cydraddoldeb Hiliol, 2007**Nodiadau:**

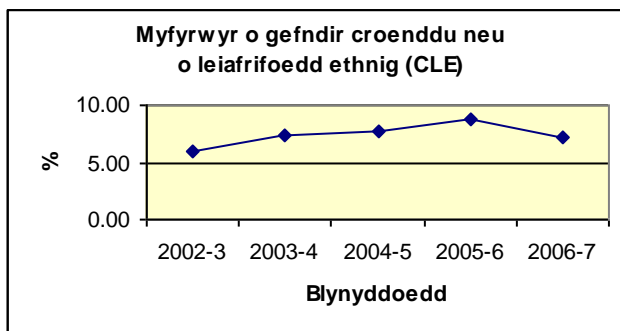
- Mae'r data a roir yma'n cydymffurfio â chanllawiau Cod Ymarfer Statudol y Comisiwn Cydraddoldeb Hiliol.
- Lle bo modd, bydd y Brifysgol yn casglu data yn unol â'r categorïau ethnig a argymhellir yng nghanllaw perthnasol y Comisiwn Cydraddoldeb Hiliol. Ond gan fod y data a gasglwyd wrth fonitro derbyn a chynnydd myfyrwyr a denu a datblygu staff yn ôl eu grwpiau hiliol yn defnyddio data a ddarparwyd gan gyrrff yn y sector cenedlaethol, e.e. yr HESA, UCAS, fe allant fod yn anghyson mewn rhai categorïau.
- Cymaryddion demograffig: mae cyfrifiad 2001 yn cofnodi bod 1.4% o boblogaeth Ceredigion yn dod o leiafrifoedd ethnig. Mae hynny'n cymharu â 2.1% ar gyfer Cymru a 7.9% ar gyfer y DU gyfan. Yn Aberystwyth ei hun, oherwydd lleoliad y Brifysgol a'r Ysbyty, y mae'r prif grynodiad o leiafrifoedd ethnig yng Ngheredigion. Canran y gweithwyr o leiafrifoedd ethnig yng ngweithlu Sector Addysg Uwch Cymru ar gyfer 2005/06 oedd 3.9%.

Monitro Myfyrwyr:**Derbyn – y gofynion o ran data:****1. Dewis pwnc**

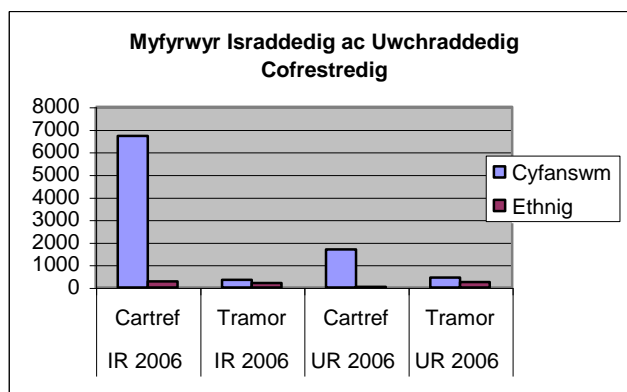
- I'w adolygu – ar gael fesul Cyfadran yn unig ar hyn o bryd.

2. Statws Cartref neu Ryngwladol

- Mae'r tabl isod yn dangos y duedd o ran myfyrwyr croenddu neu fyfyrwyr o leiafrifoedd ethnig dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf.

- Fel mae'r tabl yn dangos, mae nifer y myfyrwyr sy'n groenddu neu'n dod o leiafrifoedd ethnig ychydig yn is yn 2005/06 am fod cyfanswm y myfyrwyr tramor wedi gostwng ychydig bach.
- Yn 2007, mae'r ffigur wedi gostwng ychydig bach eto i 7.15%, a hynny hefyd oherwydd gostyngiad yn nifer y myfyrwyr tramor. Mae strategaeth i ddenu myfyrwyr tramor yn cael ei datblygu ar hyn o bryd.
- Er hynny, mae nifer y myfyrwyr cartref sy'n groenddu neu'n dod o leiafrifoedd ethnig wedi cynyddu ychydig bach yn ystod y flwyddyn gyfredol.
- Mae'r tabl isod yn dangos canran y myfyrwyr cartref a rhyngwladol yn y cyfanswm o 9169 o fyfyrwyr yn 2005/06. (IR = Israddedig; UR = Uwchraddedig)

- O'r 9169 o fyfyrwyr yn 2005/06, cofnodwyd cyfanswm o 297 o fyfyrwyr, sef 3.24% o fyfyrwyr cartref israddedig ac uwchraddedig sydd o gefndir croenddu neu'n dod o leiafrifoedd ethnig.
- O ran myfyrwyr tramor israddedig ac uwchraddedig sy'n groenddu neu'n dod o leiafrifoedd ethnig, cofnodwyd bod cyfanswm o 434 ohonynt neu 4.73%.

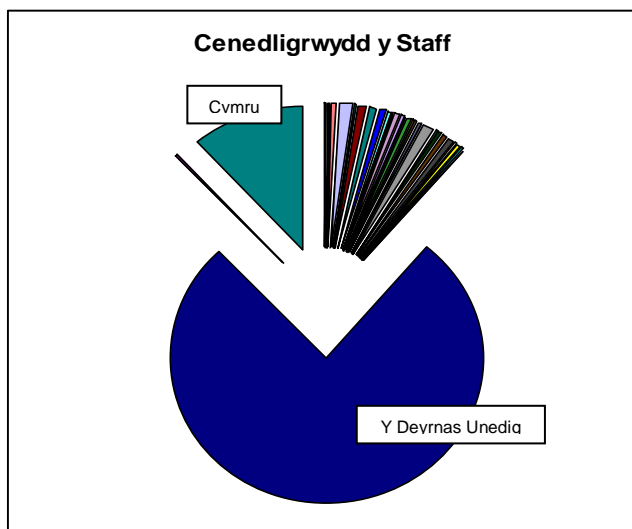
• Hynny yw, cyfanswm o 7.97% o fyfyrwyr sy'n groenddu neu'n dod o leiafrifoedd ethnig ar gyfer 2005/06.   • Caiff myfyrwyr eu denu o Birmingham (23 myfyriwr), o Wolverhampton, ac o Swyddi Hertford, Amwythig a Stafford (7 myfyriwr yr un).
3. Y dull dewis   • Seilir y dulliau dewis ar ffurflenni cais y myfyrwyr ac ar bwyntiau UCAS sy'n briodol ar gyfer cyrsiau gradd penodol.
Argymhellion ychwanegol:
4. Ceisiadau   • Yn 2005/06 gwnaed cyfanswm o 9765 o geisiadau, 4997 ohonynt gan fenywod a 4768 gan wrywod. Caiff data am fyfyrwyr sy'n groenddu neu'n dod o leiafrifoedd ethnig eu cofnodi y flwyddyn nesaf.   5. Y cynigion a wnaed   • Derbyniwyd cyfanswm o 2190 o'r ceisiadau – 1037 gan fenywod a 1153 gan wrywod. Caiff data am fyfyrwyr sy'n groenddu neu'n dod o leiafrifoedd ethnig eu cofnodi y flwyddyn nesaf.   6. Llwyddiant cymharol y dull dewis (megis ffurflen UCAS, cyfweiliad anffurfiol, cyfweiliad ffurfiol, mecanwaith graddio)   • I'w adolygu.   7. Myfyrwyr yn derbyn lleoedd   • O'r cyfanswm o 2190 o dderbyniadau yn 2005/06, cofnodwyd cyfanswm o 3.29% ohonynt yn dderbyniadau gan fyfyrwyr sy'n groenddu neu'n dod o leiafrifoedd ethnig a myfyrwyr 'Eraill'.   • O gyfanswm y derbyniadau ym mhob cyfadran unigol, cofnodir y canrannau o fyfyrwyr sy'n groenddu neu'n dod o leiafrifoedd ethnig a myfyrwyr eraill fel hyn: Y Gwyddorau Cymdeithasol 5.6%, Y Gwyddorau 2.9% a'r Celfyddydau 2.3%
Cynnydd – y gofynion o ran data:
8. Niferoedd y myfyrwyr, y trosglwyddiadau a'r myfyrwyr a roddodd y gorau i'w cyrsiau   • I'w hadolygu.
9. Gwahanol ddulliau o asesu myfyrwyr   • I'w hadolygu.
10. Lleoliadau gwaith   • I'w hadolygu – mae'r data ar gael.
11. Canlyniadau'r rhaglenni a dargedwyd at bobl o grwpiau hiliol penodol   • Mae'r PCA yn dal i dargedu pobl o gymunedau'r Sipsiwn Romani yn Sir Benfro i'w hannog i gael addysg neu hyfforddiant. Mae hi hefyd wedi datblygu amrywiaeth o gysylltiadau arbenigol i gynyddu proffil y rhaglen ymysg grwpiau o leiafrifoedd ethnig – er enghraifft, cyswllt sy'n gweithio gyda Ffoaduriaid a Cheiswyr Lloches.   • Mae Prifysgol Haf Cymru wedi ceisio denu cyfranogwyr o blith grwpiau o leiafrifoedd ethnig a meithrin perthynas gref ag ysgolion a cholegau yn y rhannau o'r De lle daw niferoedd uwch na'r cyffredin o'r disgyblion o grwpiau lleiafrifoedd ethnig. Erbyn hyn, mae'r cyrsiau hynny'n cyrraedd targed o 15-20% ymhlith grwpiau o leiafrifoedd ethnig.   • Mae Canolfan Ehangu Cyfranogiad a Chynhwysiant Cymdeithasol PCA yn dal i feithrin cysylltiadau â Pharthau Gweithredu ar Addysg yng Ngorllewin Canolbarth Lloegr, a daw cyfran o ddisgyblion o leiafrifoedd ethnig o'r ardal honno i ddiwrnodau 'Blas ar Brifysgol' yn PCA. Yn ogystal, mae PCA yn rhwydweithio â'r rhai o leiafrifoedd ethnig sydd wedi bod yn y Brifysgol Haf ac sydd, wedi iddynt ddychwelyd i'w hen ysgolion yng Ngorllewin Canolbarth Lloegr, yn hybu Aberystwyth mewn ardaloedd lle ceir cyfran uwch na'r cyffredin o bobl o leiafrifoedd ethnig.   • Mae'r monitro'n dangos mai un myfyriwr o gategori myfyrwyr sy'n groenddu neu'n dod o leiafrifoedd ethnig a fethodd ei (g)radd israddedig yn 2005/06, sef un o blith y cyfanswm o 14 methiant.
12. Bwlio ac aflonyddu hiliol   • Ni chyflwynwyd unrhyw achos yn ffurfiol ar gyfer 2007.
Argymhellion ychwanegol:
13. Cynigion swydd sy'n deillio o leoliadau gwaith   14. Cyfraddau cyflogi ar ôl graddio   15. Lefelau'r gweithredu disgyblaethol   16. Adroddiadau am ddigwyddiadau o wahaniaethu anghyfreithlon, a'u canlyniadau   17. Cyflawnwyr a dioddefwyr honedig gwahaniaethu anghyfreithlon   18. Canlyniadau'r gwaith i godi lefelau cyrhaeddiad y myfyrwyr   • I'w hadolygu.

Monitro Staff:

Denu – y gofynion o ran data:																				
1. Dewis a hyfforddi aelodau paneli																				
- Fel amod bod yn gymwys i wasanaethu fel aelod o Banel Dewis ar gyfer penodiadau, mae 5 sesiwn o hyfforddiant Sgiliau Cyfweld (sy'n cynnwys hyfforddiant mewn cydraddoldeb ac amrywioldeb) wedi'u cynnal. Eleni, cafodd 44 aelod o'r staff yr hyfforddiant hwnnw a'r bwriad yw cyflwyno sesiwn arall ym mis Mai 2007. - Mae hyfforddiant mewn sicrhau Cyfle Cyfartal wrth Ddenu a Dewis hefyd wedi'i roi i aelodau o'r Cyngor ac i Uwch-Staff pob adran / is-adran. Gan fod yr aelodau hynny hefyd ar Baneli Dewis, mae cyfanswm o 69 o bobl wedi cael yr hyfforddiant hwnnw. Bwriedir rhoi rhagor o hyfforddiant ym mis Mehefin 2007 i fwy na 70 o gynrychiolwyr, gan gynnwys sesiwn a gyflwynir yn Gymraeg. - Yn ogystal, rhoddwyd hyfforddiant a oedd wedi'i dargedu (ar Gydraddoldeb Oedran a Chydraddoldeb Anabledd) i 23 o staff Adnoddau Dynol ac, yn ogystal, rhoddwyd Hyfforddiant Cydraddoldeb Anabledd penodol i 13 o bobl. - Cyflwynwyd cwrs ar Addysgu Myfyrwyr Rhyngwladol i 10 o'r staff. - Mae data'r cronfeydd data o staff sy'n rhoi'r hyfforddiant hwnnw wedi'u glanhau a'u diweddarau eleni.																				
2. Ceisiadau a phenodiadau																				
- Cafodd monitro ceisiadau ei adolygu â llaw ar gyfer y cyfnod o 1 Ionawr 2007 tan 31 Mai 2007. - Ymhlith y 763 o ymgeiswyr am 68 o swyddi, fe gynrychiolwyd 40 o wahanol genhedloedd (gan gynnwys pobl o Brydain, Cymru, yr Alban, Iwerddon a Lloegr). Cofnodwyd bod rhyw 5% ohonynt o darddiad Croenddu neu o leiafrifoedd ethnig. Nid yw cyfradd lwyddo'r ymgeiswyr hynny'n hysbys ar hyn o bryd. - Bwriedir gweithredu mecanwaith i gyfrifiaduro'r data hynny yn ystod y flwyddyn sydd i ddod.																				
3. Cyfraddau llwyddo'r gwahanol ddulliau dewis																				
- Y prif ddull o ddewis yw ffurflen Asesu Cyfweliad, sef matrices sgorio. - Cynhelir cyflwyniadau ac asesiadau ymarferol hefyd ar y cyd â'r uchod ac ni roir sgôr ffurfiol i'r broses honno.																				
4. Penodiadau parhaol, dros dro neu am gyfnod penodol																				
<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th></th> <th>Benywod</th> <th>Gwrywod</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Cyfanswm y Staff</td> <td>999</td> <td>1025</td> </tr> <tr> <td>Canran</td> <td>49.4%</td> <td>50.6%</td> </tr> </tbody> </table>													Benywod	Gwrywod	Cyfanswm y Staff	999	1025	Canran	49.4%	50.6%
	Benywod	Gwrywod																		
Cyfanswm y Staff	999	1025																		
Canran	49.4%	50.6%																		
Cefndir Croenwyn Arall	28	7		3	4	1	2		11	28	1.4%									
Croenddu o'r Caribi	2	1			1															
Croenddu o Affrica	7				2	2			3											
Cymysg Arall	1	1																		
Eraill	23	6	3	4	3	1	2	1	3											
O India	9	3		1	1	2			2											
Eraill o Asia	6	1		1			1	1	2											
O Tsieina	21	4		3	1	4	5		4											
O Bangladesh	1								1			70	3.5%							
Gwrthodwyd Dweud	32	4	1	2	1	10	4	3	7											
Anhysbys	80	32	7	8		20	3	2	8	112	5.5%									
Cyfanswm	2024	41	8	14	2	34	13	6	22			100%								

5. Statws Cartref neu Ryngwladol

- Mae lluo o drwyddedau gweithio mewn grym ar hyn o bryd ar gyfer staff sy'n dod o Bangladesh, India, Nigeria, Rwsia, Seland Newydd, Siapan, Sri Lanka, Taiwan, Tsieina, Wsbecistan, yr Unol Daleithiau. I staff o Tsieina y cafwyd y nifer fwyaf o drwyddedau.
- Ceir pobl o 53 o genhedloedd yn PCA (gan gynnwys Cymru, Lloegr, Iwerddon a'r Alban).
- Cofnodir mai 12% yw'r ganran o staff o Gymru ar hyn o bryd, sef cyfanswm o 237.

Cyfanswm y Staff – Mai 2007

Prydeinwyr Croenwyn	1588			
Gwyddelod Croenwyn	10			
Croenwyn	216	Cyfanswm	1814	89.6%
Cefndir Croenwyn Arall	28	Cyfanswm	28	1.4%
Croenddu o'r Caribî	2			
Croenddu o Affrica	7			
Cymysg Arall	1			
Eraill	23			
O India	9			
O Asia	6			
O Tsieina	21			
O Bangladesh	1	Cyfanswm	70	3.5%
Gwrthodwyd Dweud	32			
Anhysbys	80	Cyfanswm	112	5.5%
	2024			100.00%

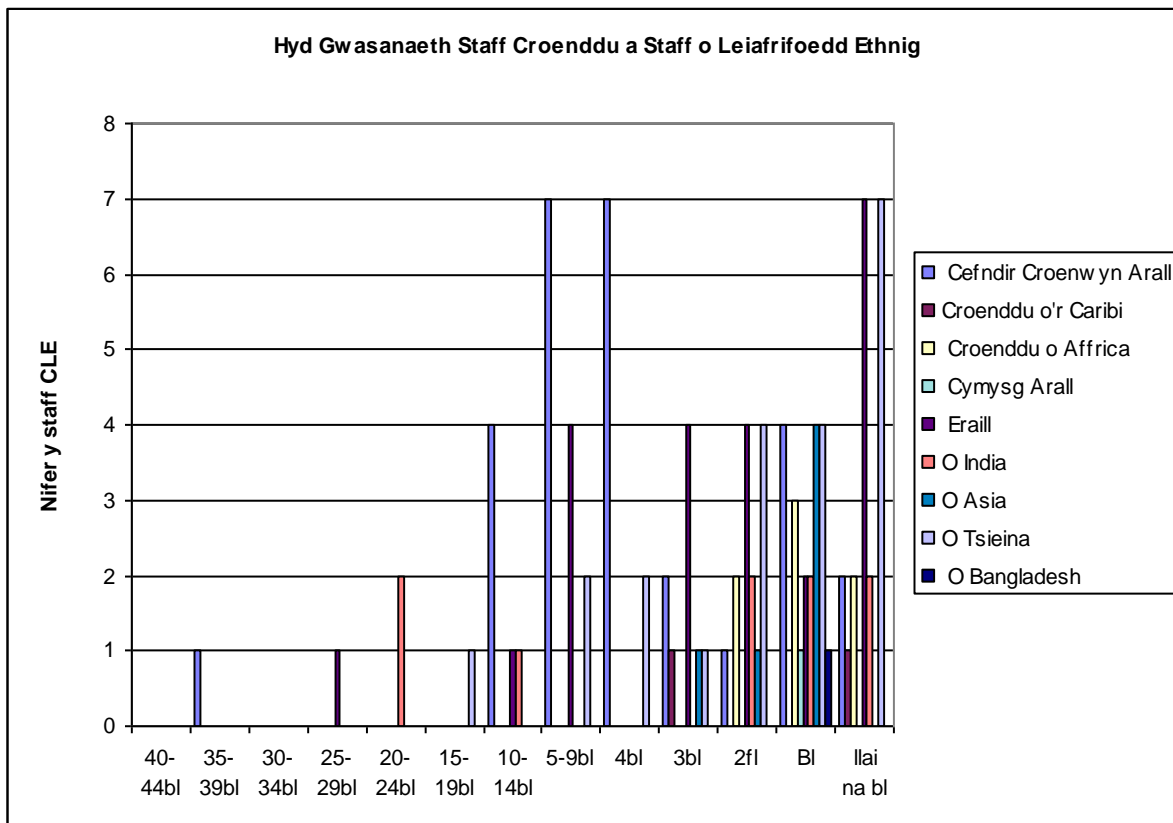
- Yn 2003, nodwyd bod 34 o'r staff yn groenddu neu'n dod o leiafrifoedd ethnig, a dangoswyd bod 77 o'r staff yn 'groenwyn arall'. Ymhlith y staff a ddenwyd yn lleol (staff ategol neu staff cymorth yn bennaf), canran y rhai croenddu neu o leiafrifoedd ethnig oedd 2.5%. Ymhlith y staff academaidd, y ganran oedd 2.25%.
- Yn 2004, cofnodwyd bod 39 o'r staff yn groenddu, o leiafrifoedd ethnig neu o gefndir cymysg. Ymhlith y staff a ddenwyd yn lleol, y ganran oedd 1.88% ac, ymhlith y staff academaidd, 2.9%.
- Yn 2005, cofnodwyd bod 50 o'r staff yn groenddu, o leiafrifoedd ethnig neu o gefndir cymysg, sef 3.5%.
- Yn 2006, cofnodwyd bod 51 o'r staff o gefndir croenddu / o leiafrifoedd ethnig / o gefndir cymysg. Mae hynny'n ostyngiad o 2.5% yn nifer y staff o leiafrifoedd ethnig. Ond os cymerir 'lleiafrifoedd ethnig eraill' i ystyriaeth ar gyfer y naill flwyddyn a'r llall (h.y. cofnodwyd 16 o staff ychwanegol yn 2005 a 25 yn 2006). mae'r ffigur yn codi ychydig, sef i 3.51% ar gyfer 2005 a 3.86% ar gyfer 2006.
- Yn 2007, nodwyd bod 70 o'r staff (3.5%) yn groenddu neu'n dod o leiafrifoedd ethnig a bod 28 o'r staff (1.4%) yn dod o gefndir croenwyn arall. Mae hynny'n gynnydd ers ffigur y llynedd.

Argymhellion ychwanegol:

6. Gwahoddiadau i gyfweiliad a llwyddiant mewn cyfweiliad
7. Graddau'r penodiadau a wnaed
8. Lefelau cymharol eu llwyddiant fesul math o swydd/contract (megis parhaol/cyfnod-penodol, amser-llawn/rhan-amser, achlysurol, talu wrth yr awr)
  - I'w hadolygu.

Cynnydd Gyrfa – y gofynion o ran data:

9. Staff, fesul gradd a math o swydd
  - Yn y 63 o strwythurau gradd a geir yn PCA, cynrychiolir 24 gradd, neu 34% o'r holl raddau, gan leiafrifoedd ethnig, gan gynnwys cefndir 'Croenwyn Arall'.
  - Mae staff croenddu a staff o leiafrifoedd ethnig wedi'u gwasgaru'n wastad ar draws graddau'r Staff Academaidd a'r Staff Ategol/Cymorth.

10. Staff, yn ôl hyd eu gwasanaeth
  - Mae'r graff yn dangos bod mwy o staff croenddu neu'n dod o leiafrifoedd ethnig a staff o gefndiroedd eraill yn cael eu cyflogi yn PCA.

11. Hyfforddi a datblygu staff, gan gynnwys ceisiadau a dewis, os yw hynny'n briodol.
  - Ers Ionawr 2007, mae staff wedi bod ar 893 o gyrsiau, ac o'r rheiny, cofnodwyd bod 107 o aelodau o'r staff, neu 12%, yn groenddu neu'n dod o leiafrifoedd ethnig neu o leiafrifoedd ethnig croenwyn eraill. (Sylwer y gall staff fod wedi bod ar fwy nag un cwrs).

12. Canlyniadau rhaglenni neu strategaethau hyfforddi a datblygu-gyrfa sy'n targedu staff o grwpiau hiliol penodol.
  - Dim canlyniad.

13. Gwerthusiadau staff
  - Fe ataliwyd system werthuso PCA yn 2003 a phrin iawn yw'r adrannau sy'n cymryd rhan yn y gwerthusiadau ar hyn o bryd. Ymhlith yr adrannau sy'n gwneud hynny mae'r Gwasanaethau Gwybodaeth, Canolfan y Celfyddydau a'r Gwasanaethau Masnacheiddio ac Ymgynghori. Gynt, cynhelid Adolygiadau o Ddatblygiad Personol yn y Gwasanaethau Preswyl.

14. Dyrchafu staff, gan gynnwys y dulliau denu a meini prawf dewis ymgeiswyr
  - I'w adolygu.

Argymhellion ychwanegol:

15. Yn ogystal â dyrchafiadau – ailraddio'r staff a chodiadau cyflog
16. Gweithredu disgyblaethol
17. Adroddiadau am ddigwyddiadau o wahaniaethu anghyfreithlon, a'u canlyniadau
18. Cyflawnwyr a dioddefwyr honedig gwahaniaethu anghyfreithlon

19. Defnyddio'r gweithdrefnau cwyno, a chanlyniadau gwneud hynny
20. Rhoi'r gorau i gyflogaeth – rhesymau dros adael
  - I'w hadolygu.